

Српско археолошко друштво

Музеј Понишавља Пирот

СРПСКО АРХЕОЛОШКО ДРУШТВО

XXXVIII СКУПШТИНА И ГОДИШЊИ СКУП

Пирот, 4. - 6. јун 2015. године

Програм, извештаји и апстракти

Пирот 2015

Организациони одбор скупа

Мр Владан Васић, председник Општине

Саша Јовановић, директор, Музеј Понишавља Пирот

Мр Предраг Пејић, Музеј Понишавља Пирот

Мр Војислав Филиповић, секретар Српског археолошког друштва

Др Дубравка Николић, потпредседница Српског археолошког друштва

Мр Гордана Гаврић, Управни одбор Српског археолошког друштва

Др Емина Зечевић, Управни одбор Српског археолошког друштва

Научни одбор скупа

Проф. др Душан Михаиловић, Филозофски факултет, Београд

Др Драгана Антоновић, Археолошки институт, Београд

Др Наташа Миладиновић-Радмиловић, Археолошки институт, Београд

Др Селена Витезовић, Археолошки институт, Београд

Др Дејан Радичевић, Филозофски факултет, Београд

Мр Адам Црнобрња, Народни музеј, Београд

Приредили: Војислав Филиповић и Драгана Антоновић

Издавач: Српско археолошко друштво, Београд и Музеј Понишавља Пирот

За издавача: Драгана Антоновић и Саша Јовановић

Штампа: Пи-прес

Тираж: 200

Бесплатан примерак

ISBN 978-86-80094-01-4

XXXVIII скупштина и годишњи скуп Српског археолошког друштва финансиран је средствима Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије и Општине Пирот

ЧЕТВРТАК 4. ЈУН 2015.

- од 10h Пријављивање учесника, **ДОМ КУЛТУРЕ**, Српских владара 77, Уплата обавезне котизације од 2.000 дин. за учеснике који нису чланови САД и 1.500 дин. за заједничку вечеру, преузимање штампаног материјала
- 12h **Свечано отварање скупа - САЛА ДОМА КУЛТУРЕ**
Поздравна реч:
мр Владан Васић, председник Општине
Саша Јовановић, директор, Музеј Понишавља Пирот
др Драгана Антоновић, председница САД
Отварање изложбе о археологији Бугарске - *Галерија Чedomир Крстић*
Коктел
- 12:30h Археологија Бугарске
- 14h Археологија Пирота и околине и Археологија на Коридору 10 – источни крак
- 15.30h **Отварање сталне поставке Музеја Понишавља у Пиротском граду,**
- 16.00 Пауза
- 18–21h **Рад по секцијама и сесијама**
- 21h **Посета Конаку Малог Ристе - дружење у дворишту музеја**

АРХЕОЛОГИЈА БУГАРСКЕ

13h - Дом културе

S. Alexandrov, ARCHAEOLOGICAL EXCAVATIONS AT PRAEHISTORIC SITES IN WESTERN BULGARIA IN THE 21ST CENTURY

Z. Dimitrov, ARCHAEOLOGICAL STUDIES ON ROMAN AND BYZANTINE SITES IN PRESENT-DAY WESTERN BULGARIA

S. Goryanova, THE BULGARIAN MEDIEVAL ARCHAEOLOGY IN 2010–2015: SCIENTIFIC ISSUES, TASKS AND RESULTS

**АРХЕОЛОГИЈА ПИРОТА И ОКОЛИНЕ И АРХЕОЛОГИЈА
НА КОРИДОРУ 10 – ИСТОЧНИ КРАК**

14,30h - Дом културе

Т. Пешић, НЕОЛИТ И ЕНЕОЛИТ У ПОНИШАВЉУ И ЛУЖНИЦИ

А. Манић, БРОНЗАНО И ГВОЗДЕНО ДОБА У ПОНИШАВЉУ И ЛУЖНИЦИ

П. Пејић, М. Живковић, ПИРОТСКИ КРАЈ У АНТИЧКО ДОБА

Б. Васов, А. Петровић, РАНОВИЗАНТИЈСКИ И РАНОСРЕДЊО-ВЕКОВНИ ПЕРИОД

К. Лазаревић, М. Илић, ПИРОТСКИ КРАЈ У ПОЗНОМ СРЕДЊЕМ ВЕКУ У СВЕТЛУ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА

М. Лазић, АРХЕОЛОШКО РЕКОГНОСЦИРАЊЕ ТРАСЕ АУТОПУТА Е–80 И ТЕРИТОРИЈЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА КОРИДОРА ОД НИША ДО ГРАНИЦЕ БУГАРСКЕ

М. Лазић, ЗАШТИТНО АРХЕОЛОШКО ИСКОПАВАЊЕ НАЛАЗИШТА НА ТРАСИ АУТОПУТА Е–80 (ДЕОНИЦА ПИРОТ – ДИМИТРОВГРАД): СЕЛИШТЕ, МАЛО КАЛЕ И ОБРЕНОВАЦ

М. Ружић, М. Лазић, ЗАШТИТНО АРХЕОЛОШКО ИСКОПАВАЊЕ НАЛАЗИШТА НА ТРАСИ АУТОПУТА Е–80 (ДЕОНИЦА

ЦРВЕНА РЕКА – ЋИФЛИК): РИМСКИ МОСТ, ГЛАДНО ПОЉЕ,
ЛАТИНСКО ГРОБИШТЕ И СЛАТИНА

М. Лазић, ЗАШТИТНО АРХЕОЛОШКО ИСКОПАВАЊЕ НА-
ЛАЗИШТА *ПОЉЕ* (ГЛОГОВАЦ) НА ТРАСИ АУТОПУТА Е-80
(ДЕОНИЦА ПРОСЕК – ЦРВЕНА РЕКА)

П. Пејић, ЛОКАЛИТЕТ ЧЕСМА – ГОРЊЕ ПОЉЕ У ЦРНО-
КЛИШТУ

М. Ђорђевић, М. Бунарџић, М. Благојевић, ЗАШТИТНА АРХЕ-
ОЛОШКА ИСКОПАВАЊА И ИСТРАЖИВАЊА КОРИДОР 10
АУТОПУТ Е 80 (НИШ – БУГАРСКА ГРАНИЦА)

П. Пејић, ЛОКАЛИТЕТ САРЛАХ ЈУГ – ЈУЖНА СТРАНА САР-
ЛАХА У ПИРОТУ

П. Пејић, ЛОКАЛИТЕТ ТРИ КРСТА - САРЛАХ СЕВЕР (СЕВЕР-
НА СТРАНА САРЛАХА) У ПИРОТУ

СЕКЦИЈА ЗА ПРАИСТОРИЈСКУ АРХЕОЛОГИЈУ

(секција, В. Филиповић)

18h - Дом културе

В. Николов, К. Бъчваров, НЕОЛИТСКО НАСЕЉЕ КОД МУРСА-
ЛЕВА, ЈУГОЗАПАДНА БУГАРСКА

К. Бъчваров, Н. Тодорова, Г. Кацаров, В. Петрова, ПРА- И ПРО-
ТОИСТОРИЈСКА НАСЕЉА КОД СЕЛА НОВА НАДЕЖДА,
ГОРЊА ТРАКИЈА

О. Перић, ФУНКЦИЈА НЕОЛИТСКЕ СЛИКАНЕ ГРНЧАРИЈЕ:
АНАЛИЗА ТРАГОВА УПОТРЕБЕ СЛИКАНЕ ГРНЧАРИЈЕ СА
НАЛАЗИШТА ГРАД-СТАРЧЕВО

Ј. Пендић, М. Алексић, Н. Тасић, 3D ФОТОГРАМЕТРИЈА И
КОМПЈУТЕРСКА ВИЗУАЛИЗАЦИЈА У АРХЕОЛОШКОЈ МЕ-
ТОДОЛОГИЈИ

N. Jončić, FROM 3D MODELS TO 2D DOCUMENTATION: PRESENTATION, PRESERVATION AND RETRIEVAL OF CULTURAL HERITAGE

D. Lucian Buzea, S. Gheorghe, NEW ARCHAEOLOGICAL AND RADIOCARBON DATA FROM THE PĂULENI-CIUC (CIOMORTAN)–“DÂMBUL CETĂȚII” AENEOLITHIC (CUCUTENI-ARIUȘD) SITE, HARGHITA COUNTY, ROMANIA

19-19,30h Дискусија / Discussion

Н. Мирковић-Марић, М. Марић, Ј. Милашиновић, Д. Јовановић, Б. Молој, Ј. Пендић, ПРОЈЕКАТ РЕВИЗИОНИХ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА ГРАДИШТЕ У ИЂОШУ, КИКИНДА

Д. Јовановић, Ј. Пендић, РЕВИЗИОНА ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА ВАТИН – БЕЛА БАРА/ РЕЗУЛТАТИ ГЕОФИЗИЧКЕ ПРОСПЕКЦИЈЕ

Д. Јовановић, Б. Молој, Ј. Милашиновић, Н. Мирковић-Марић, М. Марић, Ј. Пендић, ПРОЈЕКАТ РЕВИЗИОНИХ АРХЕОЛОШКИХ ИСТРАЖИВАЊА ЛОКАЛИТЕТА ГРАДИШТЕ У ИЂОШУ, КИКИНДА/ НАСЕЉЕ КАСНОГ БРОНЗАНОГ ДОБА

И. Јовановић, НАСЕЉА И НЕКРОПОЛЕ БРОНЗАНОГ ДОБА НА ТЕРИТОРИЈИ БОРА И ОКОЛИНЕ

Г. Чађеновић, ПРАИСТОРИЈСКИ НАЛАЗИ НА ЛОКАЛИТЕТУ МАСКАРЕ

М. Јевтић, НОВА ГРУПА БАСАРАБИ И ФЕРИЋИЛЕ НАЛАЗА У СРБИЈИ – ОСТАВА РАНИХ ГВОЗДЕНИХ ПРЕДМЕТА СА МИРОЧА

В. Филиповић, Д. Милановић, П. Милојевић, ДВА БРОНЗАНА МАЧА ИЗ ОКОЛИНЕ АЛЕКСИНЦА

20,30-21h Дискусија / Discussion

**СЕКЦИЈА ЗА КЛАСИЧНУ АРХЕОЛОГИЈУ И СЕКЦИЈА
ЗА СРЕДЊОВЕКОВНУ АРХЕОЛОГИЈУ**

(секције, А. Црнобрња и Д. Радичевић)

18h - Дом културе

Д. Милановић, З. Митић, П. Милојевић, АНТИЧКА ДВОКОЛИЦА СА ЛОКАЛИТЕТА МАЋИЛКА КОД ПИРОТА

М. Марић, НОВА ИСТРАЖИВАЊА КАСНЕ АНТИКЕ НА ПАДИНАМА ГОЧА

А.Н. Црнобрња, *METALLA ET TERRITORIUM METALLI* - КОСМАЈСКИ РУДНИЦИ И ПРОБЛЕМ РАЗГРАНИЧЕЊА УЖЕ И ШИРЕ РУДНИЧКЕ ОБЛАСТИ

С. Петковић, ЗАШТИТНА АРХЕОЛОШКА ИСКОПАВАЊА НА ЛОКАЛИТЕТУ БЕГОВ МОСТ-СТАНИЧЕЊЕ НА ТРАСИ АУТОПУТА Е80, КОРИДОР 10-ИСТОЧНИ КРАК

Д. Рашковић, СКУПНИ НАЛАЗ-ОСТАВА РИМСКОГ НОВЦА НА ЛОКАЛИТЕТУ ВИСИНСКОГ УТВРЂЕЊА УКОСА У ГРАД СТАЛАЋУ

19-19,30h Дискусија / Discussion

Н. Мирковић-Марић, ПРИЛОГ ПРОУЧАВАЊУ КЕРАМИЧКИХ ЛАМПИ СА КАСНОАНТИЧКОГ И РАНОВИЗАНТИЈСКОГ СРЕДЊЕДУНАВСКОГ ЛИМЕСА

Д. Медин, КРАТАК ИСТОРИЈАТ ИСТРАЖИВАЊА АНТИЧКОГ НАСЉЕЂА У БОКИ КОТОРСКОЈ И ОКРУЖЕЊУ ОД РЕНЕСАНСЕ ДО 1918. ГОДИНЕ

Б. Племић, ЈЕДАН КАСНОАНТИЧКИ ЖИЖАК ИЗ СИНГИДУНУМА

Х. Талевски, ПРИЛОГ ЗА ХРОНОЛОГИЈУ И РАЗВОЈ ФОРТИФИКАЦИЈЕ УТВРЂЕЊА МАРКОВИ КУЛИ, ВОДНО – СКОПЈЕ

М. Бугар, СРЕДЊОВЕКОВНИ СЛОЈЕВИ СА ЛОКАЛИТЕТА БЕДЕМ - РЕЗУЛТАТИ АРХЕОЛОШКЕ КАМПАЊЕ 2013. И 2014.

М. Вујовић, ДВА ПРИВЕСКА ИЗ СРЕДЊЕВЕКОВНОГ БЕОГРАДА

С. Beldiman, D.-M. Sztancs, S. Gridan, BOW AND BONE ARROWHEADS IN THE MIDDLE AGES. SOME EVIDENCE REGARDING THE HUNTING IN THE SOUTH-EASTERN TRANSYLVANIAN ENDOKARST

20,30-21h **Дискусија / Discussion**

**СЕСИЈА: ЕКСПЛОАТАЦИЈА СИРОВИНА,
РАЗМЕНА И ТРГОВИНА У ПРАИСТОРИЈИ**

(сесија, С. Витезовић, Д. Антоновић)

18h - Дом културе

С. Витезовић, Д. Антоновић, ЕКСПЛОАТАЦИЈА СИРОВИНА, РАЗМЕНА И ТРГОВИНА У ПРАИСТОРИЈИ – НЕКИ ПРОБЛЕМИ ПРОУЧАВАЊА

Д. Антоновић, СИСТЕМ НАБАВЉАЊА КАМЕНИХ СИРОВИНА У НЕОЛИТУ И РАНОМ ЕНЕОЛИТУ СРБИЈЕ

М. Лопичић, ЕСТЕТСКИ АТРИБУТИ ПРИ ОПИСУ КАМЕНИХ СИРОВИНА ЗА ОКРЕСИВАЊЕ

С. Витезовић, НАБАВКА И РАСПОЛАГАЊЕ КОШТАНИМ СИРОВИНАМА У РАНОМ И СРЕДЊЕМ НЕОЛИТУ БАЛКАНА

V. Krištofić, ALATKE OD ROGA S NALAZIŠTA JAKOVO-KORMADIN IZ ZBIRKE ARHEOLOŠKOG MUZEJA U ZAGREBU

19h **Дискусија / Discussion**

D.-M. Sztancs, С. Beldiman, SKELETAL MATERIAL ARTEFACTS AS PRESTIGE GOODS. AENEOLITHIC HOARD FROM CÂLNIC, ROMANIA

И. Атанасова, ЕНЕОЛИТСКО СВЕТИЛИШТЕ – СПАНЧЕВО: РЕСУРСИ, ЕКСПЛОАТАЦИЈА, ДИСТРИБУЦИЈА, ТЕХНОЛОГИЈА, ДРУШТВЕНИ СТАТУС

Д. Филиповић, ВИШЕ ОД ХРАНЕ: БИЉКЕ КАО СИРОВИНА
НА ПРАИСТОРИЈСКИМ ЛОКАЛИТЕТИМА СРБИЈЕ

И. Вранић, МАТЕРИЈАЛНА КУЛТУРА КАО ИНДИКАТОР ТР-
ГОВИНЕ И РАЗМЕНЕ У ГВОЗДЕНОМ ДОБУ НА БАЛКАНУ:
ПРИМЕР ЛОКАЛИТЕТА „КАЛЕ“ У КРШЕВИЦИ

20,30-21h **Дискусија / Discussion**

ПЕТАК 5. ЈУН 2014.

9–12h **Рад по секцијама и сесијама**

СЕКЦИЈА ЗА ПАЛЕОЛИТ И МЕЗОЛИТ

**Problems of identification and interpretation of Palaeolithic
open-air sites in South East Europe**

(секција, Д. Михаиловић)

9-12h - Дом културе

S.L. Kuhn, OPEN AIR PALEOLITHIC RECORDS- LESSONS
FROM THE SURVEY OF GÖLLÜ DAĞ, CENTRAL ANATOLIA
(TURKEY)

B. Dinçer, THE PALEOLITHIC OF NW ANATOLIA AND EAST-
ERN THRACE

T. Carter, D. Contreras, S. Doyle, D. Mihailović, T. Moutsiou, THE
STÉLIDA NAXOS ARCHAEOLOGICAL PROJECT: EARLY HU-
MANS IN THE AEGEAN

W. Chu, D. Mihailovic, T. Hauck, J. Richter, PRELIMINARY RESULTS
OF NEW EXCAVATIONS AT THE UPPER PALAEOOLITHIC SITE
OF CRVENKA-AT (SERBIA)

E. Heffter, IN PLAIN SIGHT: THE UTILITY OF LITHIC SURFACE
SCATTERS IN PALEOLITHIC RESEARCH

D. Mihailović, V. Dimić, J. Borović-Dimić, A SURVEY OF
PALAEOOLITHIC SITES IN THE WESTERN MORAVA VALLEY

J. Šarić, KREMENAC NEAR RUJNIK – AN OPEN SPACE
PALAEOLITHIC SITE

Дискусија / Discussion

СЕКЦИЈА ЗА БИОАРХЕОЛОГИЈУ
(секција, Н. Миладиновић-Радмиловић)
9-12h - Дом културе

М. Кречковић, ИСХРАНА У ЂЕРДАПУ (9500–5000. ГОДИНА
ПРЕ Н. Е.): РЕЗУЛТАТИ ФУНКЦИОНАЛНЕ КРАНИОМЕТРИЈЕ

Н. Миладиновић-Радмиловић, Д. Вуловић, *OSTEOCHONDRITIS
DISSECANS* – УЧЕСТАЛОСТ И ДИСТРИБУЦИЈА КОД СТА-
НОВНИКА АНТИЧКОГ СИРМИЈУМА

С. Величковић, Т. Павловић, Д. Ђонић, ДИФЕРЕНЦИЈАЛНА
ДИЈАГНОЗА ПРОМЕНА НА ЛОБАЊАМА СА СРЕДЊОВЕ-
КОВНЕ НЕКРОПОЛЕ СВ. ПАНТЕЛЕЈМОНА У НИШУ

Д. Вуловић, Н. Миладиновић-Радмиловић, СЛУЧАЈЕВИ
PATELLA VIPARTITA И *OS ACROMIALE* ИЗ СРЕМСКЕ МИТРО-
ВИЦЕ (*SIRMIUM*)

С. Пуиу, П. Миловановић, ЗНАЦИ АНЕМИЈЕ НА СКЕЛЕТНИМ
ОСТАЦИМА

Дискусија / Discussion

М. Пејовић, П. Миленковић, ПОСЛЕДИЦЕ ГУБИТКА ЗУБА –
МОРФОЛОШКЕ И ДИМЕНЗИОНАЛНЕ ПРОМЕНЕ АЛВЕО-
ЛАРНОГ НАСТАВКА

Т. Павловић, Ђ. Антонијевић, УПОТРЕБА МИКРО КОМПЈУТЕ-
РИЗОВАНЕ ТОМОГРАФИЈЕ У БИОАРХЕОЛОШКИМ ИСТРА-
ЖИВАЊИМА

Ј. Herrerín, Н. Шаркић, РИТУАЛНО УБИСТВО ДВЕ ИНДИВИДУЕ ПРОНАЂЕНЕ НА ЛОКАЛИТЕТУ *CERRO DE LAS CABEZAS* (ШПАНИЈА), III–II ВЕК П.Н.Е.

М. Велова-Граорковска, СЛУЧАЈ НАСИЛНЕ КРАНИЈАЛНЕ ТРАУМЕ КОД ЈЕДНОГ СКЕЛЕТА СА ИСТОЧНЕ НЕКРОПОЛЕ СКУПИ

С. Петковић, Ј. Булатовић, Д. Бизјак, ЈЕДНА ЗАНИМЉИВА САХРАНА СА НЕКРОПОЛЕ СЛОГ У РАВНИ

Дискусија / Discussion

Ђ. Обрадовић, НАЛАЗ СКЛАДИШТА ИЗ КАСНОНЕОЛИТСКОГ НАСЕЉА У СЕЛЕВЦУ: АНАЛИЗА КОНТЕКСТА И САДРЖАЈА

Т. Ророва, FROM CEREALS TO BREAD

Д. Филиповић, В. Бикић, БИЉНИ ОСТАЦИ ИЗ МАНАСТИРА СТУДЕНИЦЕ

Ј. Булатовић, Н. Тасић, М. Марић, К. Пенезић, Д. Филиповић, М. Игњатовић, А. Vayliss, СКЕЛЕТ КОЊА ИЗ ПОСТ-НЕОЛИТСКОГ СЛОЈА НА НАЛАЗИШТУ ВИНЧА-БЕЛО БРДО

И. Стојановић, ЖИВОТИЊСКИ ОСТАЦИ ИЗ ЈАМЕ СА ВИНЧАНСКОГ НАЛАЗИШТА БЕЛОВОДЕ

С. Витезовић, НЕОЛИТСКЕ КОШТАНЕ УДИЦЕ (НА ПРИМЕРУ ЗБИРКЕ СА ГОМОЛАВЕ ИЗ ЗАВИЧАЈНОГ МУЗЕЈА У РУМИ)

Дискусија / Discussion

12h **Одржавање XXXVIII изборне Скупштине САД**

14h Пауза

16–18h **Рад по секцијама и сесијама**

СЕКЦИЈА ЗА БИОАРХЕОЛОГИЈУ
СЕСИЈА: МАРКЕРИ ОКУПАЦИОНОГ СТРЕСА КАО
ПОКАЗАТЕЉИ СОЦИЈАЛНИХ, ЕКОНОМСКИХ И ПОЛНИХ
РАЗЛИКА У ДРУШТВУ

(сесија, К. Ђукић, Н. Миладиновић-Радмиловић)

16-19h - Дом културе

А. Јановић, МОГУЋНОСТ ПРОЦЕНЕ СТАЊА ФУНКЦИЈЕ ЖВАКАЊА НА ОСНОВУ СПОЉАШЊЕ И УНУТРАШЊЕ МОРФОЛОГИЈЕ КОСТИЈУ ЛИЦА ИНДИВИДУА ИЗ АРХЕОЛОШКИХ НАЛАЗИШТА

Ђ. Антонијевић, К. Зелић Михајловић, АТРИЦИЈА И АБРАЗИЈА ЗУБА И ЊИХОВО ПОТЕНЦИЈАЛНО ТУМАЧЕЊЕ У АРХЕОЛОШКЕ СВРХЕ

К. Ђукић, ИСТРАЖИВАЊЕ ПОКАЗАТЕЉА МИШИЋНЕ АКТИВНОСТИ НА ОСТЕОЛОШКОМ МАТЕРИЈАЛУ СА АВАРСКЕ НЕКРОПОЛЕ ЧИК

Дискусија / Discussion

П. Миленковић, К. Ђукић, ЕНТЕЗОПАТИЈЕ КАО ПОКАЗАТЕЉИ МИШИЋНЕ АКТИВНОСТИ

С. Петковић, МОГУЋИ УЗРОЦИ ПОЈАВЕ МАРКЕРА ОКУПАЦИОНОГ СТРЕСА НА ОСТЕОЛОШКИМ ОСТАЦИМА ИНДИВИДУА ИЗ ВОЈНИЧКЕ ПОПУЛАЦИЈЕ У РИМСКОМ ПЕРИОДУ

Т. Павловић, ОГРАНИЧЕЊА И МОГУЋНОСТИ ИСТРАЖИВАЊА МАРКЕРА ОКУПАЦИОНОГ СТРЕСА У ЦИЉУ ПРОУЧАВАЊА ФИЗИЧКИХ АКТИВНОСТИ У ПРОШЛОСТИ

Дискусија / Discussion

СЕСИЈА: УПОТРЕБА И ЗНАЧЕЊЕ ТЕРМИНА
У ПРАИСТОРИЈСКОЈ АРХЕОЛОГИЈИ
- КАДА КАЖЕМ _____, МИСЛИМ НА _____ . -
(сесија, Балабан Радмила, Лопичић Милица, Ћосић Наталија)
16-19h - Дом културе

Р. Балабан, М. Лопичић, Н. Ћосић, ТЕРМИНОЛОШКИ ПРОБЛЕМИ И ПЕРСПЕКТИВЕ У ПРАИСТОРИЈСКОЈ АРХЕОЛОГИЈИ

Ј. Vuković, MORFOLOGIJA I TERMINOLOGIJA: PROBLEM DEFINISANJA OBLIKA KERAMIČKIH POSUDA U PRAISTORIJSKOJ ARHEOLOGIJI

В. Živković, М. Živković, ENGLESKO-SRPSKI REČNIK KONZERVACIJE ARHEOLOŠKE KERAMIKE

Ј. Шарић, КВАРЦ НИЈЕ ИСТО ШТО И КВАРЦИТ

В. Dimić, TERMINOLOŠKI PROBLEMI, RAZUMEVANJE I INTERPRETACIJA TEHNOLOŠKOG PROCESA U STUDIJAMA GLAČANOG I АВРАЗIVNOG KAMENOG ORUĐA

С. Витезовић, ПРОБЛЕМИ ТЕРМИНОЛОГИЈЕ У АНАЛИЗИ ПРАИСТОРИЈСКИХ КОШТАНИХ ИНДУСТРИЈА

Дискусија / Discussion

СЕСИЈА: *TIMOR MORTIS ET LEMURES* - СТРАХ
ОД ПОКОЈНИКА И МАГИЈСКО-РЕЛИГИЈСКИ
РИТУАЛИ У ЗАГРОБНОМ КУЛТУ
(сесија, Ј. Цвијетић)
16-19h - Дом културе

В. Филиповић, РЕЛИГИЈСКИ АСПЕКТИ ПОЈАВЕ ПЕЋИ У ПРАИСТОРИЈСКИМ ХУМКАМА НА ТЕРИТОРИЈИ ЗАПАДНЕ СРБИЈЕ

А. Папазовска, КРЕМИРАЊЕТО КАКО ПОГРЕБЕН РИТУАЛ ВО ПРЕОДНИОТ ПЕРИОД ОД БРОНЗЕНО ВО ЖЕЛЕЗНО ВРЕМЕ

Ј.Љ. Цвијетић, МАГИЈСКО-РЕЛИГИЈСКИ ОБРЕДИ У ЗАГРОБНОМ КУЛТУ НА ПРИМЕРУ РИМСКИХ НЕКРОПОЛА У ЈУГОИСТОЧНОЈ ДАЛМАЦИЈИ

Д. Радичевић, НЕКОЛИКО НЕУОБИЧАЈЕНИХ САХРАНА НА КАСНОАНТИЧКОЈ НЕКРОПОЛИ У ЧАЧКУ

Л. Ковачева, УПОТРЕБА АМАЈЛИЈЕ У МАГИЈСКЕ И ЛЕКОВИТЕ СВРХЕ У АНТИЦИ СА ОСВРТОМ НА ЊИХОВО ТУМАЧЕЊЕ ДАНАС У РЕПУБЛИЦИ МАКЕДОНИЈИ

Ј. Васић Деримановић, Н. Адамовић, ДВОЈНИ ГРОБ И СЛУЧАЈНИ НАЛАЗИ АНТИЧКОГ ПЕРИОДА ИЗ РИТОПЕКА

Дискусија / Discussion

18h **Обилазак Пирота и античког Туреса**

20h Заједничка вечера у ресторану *Боби панорама*

СУБОТА 6. ЈУН

Екскурзија у Софију

8h **Полазак у Софију**

11h Долазак у Софију, посета Археолошком музеју, обилазак археолошких споменика у граду, ручак, шетња.

17h **Полазак из Софије**

Хронолошки, мачеви овог типа појављују се крајем периода Вг D и са својим позним варијантама трају до На В2. Ројтинглен мачеви најчешћи су у српском Подунављу, али се њихова појава јасно запажа и у долини Велике и Јужне Мораве. По свему судећи, тип Ројтинглен требало би везати за носиоце Гава комплекса, имајући у виду простор централног Балкана и српског Подунавља. У ширем контексту, примерци овог типа налазе се широм Европе, а њихов знатан број регистрован је у Панонији.

СЕКЦИЈА ЗА КЛАСИЧНУ АРХЕОЛОГИЈУ И СЕКЦИЈА ЗА
СРЕДЊОВЕКОВНУ АРХЕОЛОГИЈУ
(секције, А. Црнобрња и Д. Радичевић)

Драган Милановић, Археолошки институт, Београд
Зоран Митић, Завичајна збирка Бела Паланка
Петар Милојевић, Ниш

АНТИЧКА ДВОКОЛИЦА СА ЛОКАЛИТЕТА
МАЋИЛКА КОД ПИРОТА

Септембра 2013. године надзор Археолошког института из Београда на аутопуту Е 80 на локацији Мађилка код села Станичења пронашао је остатке двоколица и две животиње. Локалитет се налази на десној обали реке Нишаве на узвишењу приближно кружне основе, пречника 40 m, које се у односу на околину уздиже за око 5 m. Налази су пронађени приликом машинских радова на јужној периферији узвишења на релативној дубини од око 6,5 m. Пре проналаска двоколица локалитет је ископан у три наврата, али резултати истраживања нису публиковани. Последњим истраживањима Археолошког института откривени су скромни остаци у виду укопа из старијег гвозденог доба и из античког периода, као и некропола из касног средњег или новог века.

Налаз чини преко четрдесет гвоздених предмета који представљају делове точкава, система за вешање и украсне оплате. Гвоздене оплате богато су декорисане танким лимом од месинга. Дрвени предмети нису се очували изузев отисака на појединим гвозденим предметима. Непосредно уз остатке двоколица пронађени су остеолошки остаци два коња.

Поменути налази указују да је узвишење било коришћено у старијем гвозденом добу, да је у античком периоду насут слој земље ради сахране под хумком а да је касније настављено коришћење хумке за сахрањивање покојника у складу са хришћанском традицијом. Обичај сахрањивања под хумком и полагање кочија указује на сахрану особе високог друштвеног статуса и практиковање трачке сепулкралне традиције у време успостављања владавине Римске државе.

Марија Марић, Завод за заштиту споменика културе Краљево

НОВА ИСТРАЖИВАЊА КАСНЕ АНТИКЕ НА ПАДИНАМА ГОЧА

Током јуна месеца 2014. године спроведена су заштитна археолошка истраживања на локалитету Јабланица у селу Плеш код Александровца са циљем дефинисања услова за подизања новог сакралног објекта на старом култном месту. Резултати ископавања негирали су постојање цркве већ је откривен део касноантичких терми које су вероватно део већег комплекса – могуће виле рустике или викуса у оквиру планинског пејзажа богатог рудним ресурсима. У раду су представљени прелиминарни резултати истраживања чији значај се огледа у проучавању насељавања рударских империјалних територија, организације живота и успостављање и функционисање економских токова у касноантичком периоду. Поред тога, налаз терми на локалитету представља један од малобројних примера античких купатила у руралном окружењу на Централном Балкану, ван урбаних центара попут Виминацијума, Сингидунума, Наиса и др.

Адам Н. Црнобрња, Народни музеј у Београду

***METALLA ET TERRITORIUM METALLI* - КОСМАЈСКИ РУДНИЦИ И ПРОБЛЕМ РАЗГРАНИЧЕЊА УЖЕ И ШИРЕ РУДНИЧКЕ ОБЛАСТИ**

Територија коју је заузимао космајску руднички домен у римско време у великој мери је непознаница. Пошавши од у литератури присутног мишљења да су и сами рудници чинили тек део већих царских (фискалних)седа, покушаћемо да нешто детаљније приђемо проблематици унутрашњег разграничења рудничке територије. Овом приликом пажњу